

smyslu obchodního zákoníka, dlužno konečně také vytknouti, že, kdyby byl názor ten správný, nebylo by lze vysvětliti, proč byla v příloze A (k hospodářské dohodě mezi vládou československou a německou, která byla uvedena v platnost nařízením vlády ze dne 9. září 1921 č. 350 sb. z. n., tedy po ratifikaci mírové smlouvy versailské pod č. 1) pro dopravu mezi československou republikou a Německem beze vší výhrady a změny za platnou prohlášena mezinárodní dohoda o železniční nákladní dopravě ze dne 14. října 1890 č. 186 ř. z. z roku 1892, jež v článku 27. odstavec 4. určuje, že žaloba z mezinárodní smlouvy dopravní může býti podána toliko u soudu toho státu, ve kterém žalovaná železnice má své sídlo, a jenž dle zákonů této země jest příslušný. — tedy při škodách na zboží se stanoví opak toho, co rekursní soud předpokládá při úrazech dopravovaných osob.

Čl. 281 mírové smlouvy versailské nehodí se tedy na případ, o který jde, a nelze z něho dovozovati, že německý železniční fiskus ve sporech o náhradu škody z úrazů, přihodivších se na tuzemských tratích, podléhá tuzemskému soudnictví bez ohledu na to, zda se mu mlčky nebo výslovně podrobil či nic. V tomto sporném případě německý železniční fiskus výslovně odepřel, podrobiti se tuzemským soudům a proto zůstává při pravidlu, že nemá procesní způsobilosti před tuzemskými soudy. Případné důvody slušnosti musí ustoupiti pravidlům právním.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne
16. ledna 1923 č. RI 1360. B—r.

D E N Í K.

K šedesátým narozeninám JUDra Ferdinanda Pantůčka.

Dne 25. t. m. dožije se první prezident nejvyššího správního soudu p. Dr. Ferdinand P a n t ů č e k svých 60. narozenin.

Tento v životě každého jednotlivce významný den je u osob, které věnovaly svou veškerou činnost i schopnosti celku, pobídkou k tomu, aby i veřejnost byla na působnost jejich upozorněna.

A právě P a n t ů č e k je jedním z těch, jejichž jméno a osobnost stály od let v popředí života českého, nejen právníckého, ale i politického. Nám ovšem přísluší vděčně vzpomenouti a oceniti především to, co Pantůček vykonal v životě právníckém.

Veliké nadání a neúmorná píle přivedly ho brzy k činnosti literární. Věnovav se v r. 1887 povolání soudcovskému, zabýval se s oblibou civilním právem procesním. Z tohoto oboru uveřejnil zejména tyto větší práce: Sekvestrace soudní dle práva rakouského (1892); O organisaci a příslušnosti soudní dle nových zákonů procesních (1897); Něco o následcích processuální neposlušnosti (1898).

Jest spolu jeho zásluhou, že zejména po vydání procesních zákonů z r. 1895 a 1896 přičiňoval se o proniknutí jejich zásad a zdařilými výsledky své činnosti přispěl českému právníctvu, aby se s nimi snáze seznámilo a je správně pochopilo. Když pak došlo v r. 1904 k prvnímu sjezdu českých právníků v Praze, podal zde v II. sekci Pantůček vynikající referát o otázce »Podmínky a dosah přerušení sporů úpadkem strany sporné (§ 159 c. ř. s.)«, jenž se vyznačuje propracovaností, všestranností i vědeckou hloubkou.

Je přirozeno, že Pantůček v soudcovském povolání rychle postupoval. Byv brzy povolán do presidia vrchního zemského soudu v Praze, byl už v r. 1898 jmenován radou zemského soudu. Zde zejména v době, která přinesla českému národu trochu spravedlnosti na poli práva jazykového, horlivě působil proto, aby se česká vnitřní úřední řeč u soudů ujala. Bylo přímo dojemné, jak v této době jako šéf presidia bděl nad tím, aby každý český auskultant, jenž vykonal soudcovskou zkoušku, přísahal po zkoušce č e s k y a obdržel č e s k é vysvědčení. Bohužel, tato doba, kdy, tuším, Pantůčkovi se úřadovalo v presidiu vrchního zem. soudu nejradostněji, brzy pominula. Ponížení, jež bylo českému národu přičiněním tehdy všemocných Němců potom zase snášení, musil právě Pantůček ve svém úředním postavení pociťovati dvojnásob. Opouští v lednu r. 1901 úřední svou působnost a vstupuje na kolbiště politické jako poslanec za stranu mladočeskou na říšské radě a v říjnu téhož roku na zemském sněmu. A v této své činnosti projevuje stejně svoje ryzí češství, jako veliké schopností odborné. Ty jsou příčinou toho, proč je v r. 1906 povolán jako rada ke správnímu soudu do Vídně. A tak je Pantůček přiváděn od soudnictví civilního k soudnictví správnímu. A nemohl-li v prvním oboru rozvinouti všechny svoje schopnosti náležitě, poněvadž byl vyčerpáván především pracemi presidiálními, ocitá se nyní teprve u vlastní činnosti soudcovské, jež jej brzy, v prostředí českým právníkům málo příznivém, vyvyšuje nad ostatní a staví do první řady. Je snadno pochopitelné, proč P a n t ů č e k velmi brzy se

vpravil do svého nového povolání. Proň je příznačno, že neza-
nedbával nikdy theoretického vzdělávání, nýbrž rozšiřoval a
prohluboval je stále četbou odborné literatury; tak přináší si do
svého nového povolání vedle bohatých poznatků a zkušeností,
nabytých ve svém povolání soudcovském i ve své činnosti
poslanecké, bohatý fond theoretických vědomostí. A jeho sklon
k vědecké práci se projevuje znovu. V době své působnosti
u správního soudu ve Vídni jsou to zase některé zajímavé a ne-
snadné otázky správního práva, jež mu vtiskují péro do ruky,
aby o nich literárně pojednal. A je chloubou našeho časopisu, že
především v něm P a n t ů č e k v této době svoje vynikající práce
uveřejňoval. Jsou to: »Jak jest zjistiti právní povahu vod« (Práv-
ník, 1910); Ručení hospodáře za náklady nemoci čeledínovy
dle českých čeledních řádů (Právník, 1912); Právní vztahy k ryb-
níkům (Právník, 1914); Soukromá práva k vodám (Právník,
1915); Náprava škodlivých účinků vycházejících pro sousedy z
vodních děl (§§ 22 a 89 čes. vodního zák.), a Vodoprávní expro-
priace (Právník, 1916).

Přišla světová válka se svými hrůzami, strastmi, obavami,
ale i se svými — velikými nadějemi, jimiž žil tehdy celý náš ná-
rod. A P a n t ů č e k v cizím prostředí, ve Vídni, prožívá vše to
s českým národem a nerozmýšlí se, dáti se ochotně do jeho slu-
žeb. Z doby své politické činnosti udržuje styky s vůdčími osob-
nostmi českého národa za války a pomáhá připravovati první
zákony budoucího československého státu. A hned po pře-
vratu, 2. listopadu 1918, podává zprávu v Národním výboru o zá-
konech, jimiž se řeší kompetenční konflikty, zřizují v česko-
slovenském státě nejvyšší tribunály soudní — nejvyšší správní
soud a nejvyšší soud, jakož i o zákoně, upravujícím příslušnost
pro žaloby z veřejnoprávních nároků proti státu nebo jeho čás-
tem, k nimž býval příslušným říšský soud ve Vídni.

Je zcela přirozeno, že v čelo nového nejvyššího správního
soudu nemohl býti postaven nikdo jiný než P a n t ů č e k, Zde
ocitá se jakožto první president tohoto soudu na vrcholu své ži-
votní činnosti. A přes to, že tato jeho činnost zahrnuje v sobě
dosud jen krátkou dobu pěti let, lze už dnes říci tolik: kdyby
P a n t ů č e k nebyl vykonal před tím nic jiného, zasloužil by si
právě pro tuto svou činnost, aby jeho jméno bylo vyslovováno
s největší úctou a vděčností. Stačí si jen náležitě uvědomiti stav,
za něhož nejvyšší správní soud svou činnost zahajoval. Ne-
bylo věcných potřeb, nebylo, kromě hrstky bývalých českých
radů správního soudu vídeňského, osob, které by mohly ihned

svou činnost zahájit. A byly věci, jež ležely z doby před převratem ve Vídni ještě nevyřízeny, a přibývalo valem nových a nových věcí zde. Byly tu věci slovenské, jazykové a jiné a jiné.

A v této záplavě P a n t ů č e k pracuje a pracuje: vybírá si nové pracovníky, organizuje, sestavuje senáty, vydává jednací řád, stará se o vše, nezapomíná na nic — hlavně má však na mysli, aby správní soud jemu svěřený rychle a správně rozhodoval. Jaký to ohromný a nesnadný úkol, když se uváží, co nových zákonů je v krátkém čase vydáváno, jaké důležité a přímo osudové otázky, zasahující do všech oborů života státního, se jimi upravují, a jak jsou tyto zákony nedokonalé! Za takového stavu zákonodárství — jež není však vlastností jenom našeho státu — musí přirozeně nejvyšší soudní tribunaly mnohdy velmi pracně hledat pravou myšlenku zákona, musí jí dávat teprve tělo a duši, musí mezery zákona doplňovat a namnoze právo, k němuž jsou v nových zákonech dány jen zárodky, teprve vytvořiti. Přes tyto ohromné obtíže, lze říci, že snaha P a n t ů č k o v a o získání vysoké úrovně judikatury nejvyššího správního soudu je korunována úspěchem. I když nelze v tom neb onom případě plně souhlasiti s obsahem rozhodnutí, nikdy mu nelze upříti vážnosti a věcnosti důvodů. Nemýlíme se asi, když máme za to, že P a n t ů č e k sám je členům svého soudu v jejich soudcovské činnosti živou pobídkou a zářivým vzorem, jenž mocně na ně působí. Jako předseda — a předsedá velmi často — je zjevem opravdu výjimečným. Nespokojí se s pouhým referátem zpravodajovým, nýbrž sám prostuduje co nejsvědomitěji všechny spisy, promyslí celou věc, připraví se na ni, sbírá literaturu i judikaturu — a ovšem že pak ovládá nejen celé jednání — vždy důstojné, klidné a hladké — nýbrž i poradou a debatu při ní. Čím nesnadnější a spleťitější otázka, s tím větší svědomitostí a, řekl bych, láskou se jí P a n t ů č e k věnuje. Při tom neobmezuje nikterak volnost názorů v debatě projevených, aniž jich podceňuje, nýbrž nemůže-li s nimi souhlasiti, vynaloží vše, aby odpůrce o nesprávnosti jeho názoru přesvědčil. To, co tuto všeobecně řečeno, platí ve zvýšené míře ještě o činnosti P a n t ů č k o v ě jakožto presidenta v o l e b n í h o s o u d u, kde jest co činiti velmi často s otázkami dotýkajícími se politických stran. Je zásluhou nejenom velkého taktu P a n t ů č k o v a, ale v první řadě jeho vynikajících odborných vědomostí a jeho obzvláštní a podivuhodné schopnosti konstruktivní, že rozhodnutí tohoto soudu docházejí souhlasu u všech politických stran a že všichni členové volebního soudu — ač různých politických vyznání i různé ná-

rodnosti — jsou proniknutí stejnou a opravdovou úctou ku svému předsedovi.

Nejenom český svět právníký, ale celý stát československý je zavázán P a n t ů č k o v i za jeho velikou a záslužnou činnost upřímnými díky. Nemáme v předvečer jeho 60. narozenin vřelejšího přání, než aby mu bylo dopřáno, při stálém zdraví ještě dlouho pokračovati v této záslužné práci a radovati se z výsledků jejích.

Přípravné kroky k II. sjezdu československých právníků v Brně v r. 1924. Dne 5. května t. r. konána byla v Brně ustavující schůze sjezdového výboru, svolaná předsednictvím Moravské právnícké Jednoty v Brně. Na schůzi se dostavili delegáti přespolní, a to právnícké fakulty Karlovy university v Praze a Komenského university v Bratislavě, Právníckých jednot v Praze a v Bratislavě a Spolku československých advokátů v Praze. Hojně obeslali schůzi právníci moravští, zejména z kruhů praktických povolání právníckých. Na schůzi byl ustaven sjezdový výbor, schválen sjezdový řád a utvořeny pracovní sekce. Sekcí bude pět: pro právo civilní, civilní řízení soudní, právo a řízení trestní, právo správní a právo finanční. Účelem sjezdu jest: a) jednati vědecky o otázkách z jednotlivých oborů věd právních a státních rázu základního, jež buď legislativně nebo v praktickém životě jsou záhadny a zajímavé a jež na základě odborného posudku mají býti předmětem výměny názorů při shromážděních sjezdových, s vyloučením otázek aktuální politiky: b) postarati se o to, aby výsledky vědecké činnosti sjezdové byly vydány tiskem a tak rozhojnily československé písemnictví vědecké. Otázky, o nichž bude jednotlivým sekcím jednati, budou stanoveny výbory sekcí a včas před sjezdem vyhlášeny. Je čestnou povinností našich právníků, aby příštímu sjezdu československých právníků věnovali plnou svoji pozornost a na něm se v největším počtu účastnili, a to nejenom formálně, nýbrž také činnou účastí na pracích sjezdových, a to jak zasláním písemných prací té či oné otázce věnovaných, tak i rozhovorem při jednání sjezdovém.

Podnik jest nesmírné důležitosti nejenom pro československé právnictvo, nýbrž i pro náš mladý stát. První sjezd v r. 1904 byl demonstrací a i protestem proti tehdejšímu státu rakouskému, na druhém sjezdu semknou se řady československých právníků a spojí se ku společné odborné práci, aby jejími výsledky p r o s p ě l i svému státu. Doufáme proto, že nebude českoslo-